

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Η

ΠΟΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

πρὸς χρῆσιν

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΝΕΑΝΙΩΝ

ἐπιδοχμασία τοῦ ἐν Κερκύρα

ΑΡΧΙΡΑΒΒΙΝΟΥ

ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μεταφρασθεῖσα

ΥΠΟ

Ι. ΝΑΧΑΜΟΥΛΗ

ΚΕΡΚΥΡΑ

Τύποις τοῦ μεταφραστοῦ

1870

ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΒΡΑΙΩΝΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ ΚΕΡΚΥΡΑ

185599

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ
Η
ΠΟΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

πρὸς χρῆσιν

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΝΕΑΝΙΩΝ

ἐπιδοκιμασία τοῦ ἐν Κερκύρα

ΑΡΧΙΡΑΒΒΙΝΟΥ

ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μεταφρασθεῖσα

ΥΠΟ

Ι. ΝΑΧΑΜΟΥΛΗ

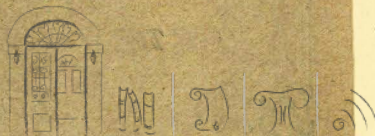

ΚΕΡΚΥΡΑ

Τύποις τοῦ μεταφραστοῦ

1870

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Μετ' ἀγάτου χαράς ἀνέγγρωμεν τὴν τοῦ συγ-
γράμματος *Precis d'instruction religieuse et
morale*, παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰωσήφ Ναχαμού-
λη, ἐνδὸς τῶν τῆς ἐνταῦθα Ἰσραηλιτικῆς Κοι-
νότητος προϋσταμένων, ἐπιχειρηθεῖσαν ἐντε-
λῆ μεταφρασίᾳ. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωρικῇ κατα-
στάσει ἀπαιτεῖται ἵνα οἱ ἡμέτεροι νεανίαί οικειο-
ποιηθῶσι μετὰ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης μεταχει-
ριζόμενοι αὐτὴν πρὸ πάντων ἐν τοῖς διδασκαλι-
κοῖς ἀρτικειμένοις. Ἐρτεῦθερ οὐδὲν ἠδύνατο γὰρ
κάμῃ τις ὠφελιμώτερον τῆς μεταφράσεως βί-
βλου ὅπερ διὰ τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων θρη-
σκευτικῶν τε καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν, φυσικῶς ἀ-
ραπτησθησομένων ὑπὸ τῶν διδασκάλων, τείνει
γὰρ καθιστᾶ τὸν Ἰσραηλίτην εὐσεβῆ, τίμιον, καὶ
ἐνάρετον.

Διὰ ταῦτα ἐπιδοκιμάζομεν τὴν χρῆσιν ἐν
τῷ ἡμετέρῳ σχολείῳ τοῦ Γ. Τ. τοῦ ἐπωφελῶς
τούτου συγγράμματος, καὶ συνιστῶμεν αὐτὸ ἐν-
θέρμως ἅπασιν τοῖς ὀμοθρήσκους ἡμῶν ὅτινες
πρὸ παντὸς ἄλλου ὀφείλουσι γὰρ ἐνδιαφέρωται
περὶ τῆς καλῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων αὐτῶν.

Ἐν Κερκύρα τὴν 25 Κισλεῦ 5630.

Ι. Ρ. Τεδέσκης, Ἀρχιεραββίρος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Η

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

πρὸς χρῆσιν

τῶν Ἑλλήνων Ἰσραηλιτῶν Νεανιῶν.

ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Ἐρώτησις. Τίς εἶσαι τέκνον μου ;

Ἀπάντησις. Εἶμαι Ἰσραηλίτης (Ἰσραηλίτης).

Ε. Πρὸς ποῖον σκοπὸν ἤλθες ἐνταῦθα ;

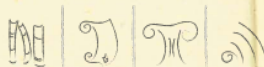
Α. Διὰ τὴν ἐρωτηθῆν ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἡμετέρας θρησκείας.

Ε. Τί ἐννοεῖς διὰ τῆς ἐκφράσεως ἡμετέρα θρησκεία ;

Α. Ἐννοῶ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὸν νόμον τὸν ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ε. Ποιοὶ εἰσιν Ἰσραηλίται ;

Α. Ἰσραηλίται εἰσιν οἱ ἀπόγονοι τῶν πατριαρχῶν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

χῶν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν ὁποίων ὁ
τελευταῖος ἔλαβε παρὰ Θεοῦ τὸ ὄνομα «Ἰσραήλ.»

Ε. Πόσαι καὶ ποιαὶ αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀδάμ, τοῦ
πρώτου ἀνθρώπου, μέχρι Ἰακώβ;

Α. Εἰκοσιδύω, τουτέστιν Ἀδάμ, Σῆθ, Ἐνῶς,
Καϊνᾶν, Μαλελεήλ, Ἰέρεθ, Ἐνώχ, Μαθουάλα,
Λέμεχ, Νῶε, Σῆμ, Ἀρπαξᾶδ, Σαλά, Ἐβερ, Φέλεγ,
Ραγαῦ, Σερούχ, Ναχῶρ, Θάρρα, Ἀβραάμ, Ἰσα-
ὰκ καὶ Ἰακώβ.

Ε. Ἀρκεῖ νὰ ἦναί τις ἀπόγονος τοῦ ἁγίου
τούτου ἀνδρός, ἵνα ἀξιωθῆ τοῦ ὀνόματος ἀλη-
θοῦς Ἰσραηλίου;

Α. Ὅχι· ὀφείλει πρὸς τούτοις νὰ ἐκτελῆ τὸν
νόμον τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε, καὶ ἐκπληροῖ
ἅπαντα τὰ καθήκοντα ἅτινα ὁ νόμος οὗτος ἐπι-
βάλλει ἡμῖν.

Περὶ Θεοῦ.

Ε. Τί ἐστὶ Θεός;

Α. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων.
Ὁ Θεὸς εἶναι παντοκράτωρ, μόνος, καὶ διοικεῖ
τὰ πάντα. Ὁ Θεὸς ὑπῆρξεν, ὑπάρχει καὶ αἰω-
νίως θέλει ὑπάρξει· διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζεται
Αἰώνιος. Ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρὼν, καὶ διὰ
τῆς δόξης του τὰ πάντα πληροῖ· αὐτὸς γινώσκει
τὸ πᾶν, καὶ δὲν τῶ ὑποκρύπτονται οὐδὲ τὰ μυ-
στηριωδέστερα ἡμῶν διανοήματα.

Ε. Διατί ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον;

Α. Ἵνα τὸν γνωρίζωμεν, τὸν λατρεύωμεν καὶ
τὸν ὑπηρετῶμεν, ἐκπληροῦντες τὰ ἐν τοῖς νόμοις
αὐτοῦ ἐγγεγραμμένα καθήκοντα, καὶ ἵνα, μετὰ
θάνατον, ἡ ψυχὴ ἡμῶν χαίρηται τῆς αἰωνίου μα-
καριότητος.

Ε. Εἰς πόσα διαίρουνται τὰ καθήκοντα ἅτι-
να ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρώωμεν;

Α. Εἰς τρεῖς τάξεις τουτέστι·

1.ον Καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν.

2.ον Καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν πλησίον του, καὶ

3.ον Καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἑαυτὸν του.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν.

ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ τοῦ Θεοῦ Νόμου.

Ε. Τί ἐννοεῖται διὰ Θεῖον νόμον;

Α. Τὸ σύνολον τῶν εἰς τὴν ἱερὰν Βίβλον ἐμπεριεχομένων παραγγελημάτων.

Ε. Ποία ἡ βίβλος αὕτη;

Α. Ἡ Βίβλος εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἐγγράφων ἅτινα οἱ πατέρες ἡμῶν παρέδωκαν ἡμῖν, καὶ ἐν οἷς εὐρίσκεται ὅ,τι ὁ Ἰσραηλίτης ὀφείλει νὰ πιστεύῃ καὶ νὰ ἐλπίζῃ.

Ε. Ποῖαι αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ τοῦ Θεοῦ Νόμου;

Α. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον.

Ε. Τί εἶναι ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν;

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Α. Ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι αἴσθημα ὅπερ ὀδηγεῖ ἡμᾶς νὰ ἀγαπῶμεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸν Θεόν. Ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν οὐδὲ στιγμὴν, ὅτι ἡ τε ζωὴ μας καὶ τὰ ἀγαθὰ ἅτινα κατέχομεν, ἀπ' αὐτὸν προέρχονται εἰς ἡμᾶς, καὶ ὅτι αὐτὸς ἀνταμείβει τοὺς δικαίους καὶ τιμωρεῖ τοὺς ἀσεβεῖς, εἴτε ἐν τῇ παρούσῃ εἴτε ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ.

Ε. Ποίους ἐνοοεῖς δικαίους καὶ ποίους ἀσεβεῖς;

Α. Δίκαιοι ὀνομάζονται οἱ ἐκπληροῦντες τὰ καθήκοντα πρὸς τὸν Θεόν καὶ πρὸς τὸν πλησίον των, ἀσεβεῖς δὲ, οἱ τὰ καθήκοντα ταῦτα ἀμελοῦντες.

Ε. Τί ἐστι ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον;

Α. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον εἶναι αἴσθημα, ὅπερ παραινεῖ ἡμᾶς νὰ ἀγαπῶμεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀνευ διακρίσεως θρησκείας ἢ ἐθνικότητος.

Ε. Διατί ὀνομάζεις ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πλησίον μας;

Α. Διότι ὅλοι εἶναι ὅμοιοι ἡμῶν ὅλοι ὡς ἡμεῖς εἶναι δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, ἀπόγονοι

δὲ, ὡς ἡμεῖς, τῶν πρωτοπλάστων γεννητόρων Ἀδὰμ καὶ Εὐᾶς. Ὁφείλομεν ὅθεν νὰ πράττωμεν ὑπὲρ αὐτῶν ὅλον τὸ καλόν, τὸ ὁποῖον ἠθέλομεν νὰ ποιῶσι καὶ αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς, διότι ὁ Θεὸς εἶπεν. «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου». Ἡμεῖς λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ θεωρῶμεν ὡς ἀδελφούς ἡμῶν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες ἀναγνωρίζουσι τὸν Θεὸν ὡς δημιουργὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

Ε. Μὲ ποῖον τρόπον ἐλάβομεν τὸν νόμον παρὰ Θεοῦ;

Α. Εὕρισκόμενοι οἱ προπάτορες ἡμῶν δούλοι ἐν Αἰγύπτῳ, ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Μωϋσέως, θαυμάσιως τοὺς ἠλευθέρωσε καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς ἅπαντα τὰ παραγγέλματα ἐκ τῶν ὁποίων σύγκειται ὁ θεῖος νόμος.

Ε. Πῶς καλεῖται τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ νόμου τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, παρρησία παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ;

Α. Δεκάλογος, εἴτε αἱ δέκα ἐντολαί.

Ε. Ἀπήγγειλον τὰς δέκα ταύτας ἐντολάς.

Α. 1. «Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς σου, ὅστις ἐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. »

2. « Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. »

3. « Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· οὐ γὰρ μὴ καθάρισθαι Κύριος ὁ Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ. »

4. « Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, ἀγιαῖξεν αὐτὴν· ἐξ ἡμέρας ἑργῶν, καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. »

5. « Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι. »

6. « Οὐ μνησείσεις. »

7. « Οὐ κλέψεις. »

8. « Οὐ φοιεύσεις. »

9. « Οὐ ψευδ μαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλη-

σίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ. »

10. « Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστί. »

Ε. Ποῖον τὸ βιβλίον ἐν ᾧ περιέχονται αἱ δέκα ἐντολαί ;

Α. Ἡ Πεντάτευχος τοῦ Μωϋσέως.

Ε. Περιέχονται καὶ ἄλλαι ἐντολαὶ εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ;

Α. Ναί· περιέχονται ἐν αὐτῷ ἅπαντα τὰ τοῦ Θεοῦ νόμου παραγγέλματα, δηλαδὴ ὁ γραπτὸς νόμος.

Ε. Διατί ὀνομάζεις αὐτὸν γραπτὸν νόμος ;

Α. Διότι ἔχομεν καὶ τὸν ἐκ παραδόσεως.

Ε. Τί ἐστὶ ὁ ἐκ παραδόσεως νόμος ;

Α. Ὁ ἐκ παραδόσεως νόμος εἶναι ἡ ἀληθὴς ἐξήγησις τοῦ γραπτοῦ· παρεδόθη δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ Θεοῦ τῷ Μωϋσῆ· πλὴν δὲν διετάχθη ἡ ἐγγραφὴ αὐτοῦ.

Ε. Κατὰ ποῖον τρόπον ὁ μὴ γραπτὸς οὗτος νόμος διετηρήθη μέχρι σήμερον ;

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΝΟΣ ἑστῆς λαβὼν αὐτὸν παρὰ Θεοῦ, τὸν ἐ-
ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

δίδασκειν τῷ Ἰσραηλιτικῷ λαῷ· διετηρήθη δὲ ἐκ παραδόσεως, διὰ τῶν προφητῶν καὶ ἄλλων σοφῶν τοῦ Ἰσραὴλ μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν καταδιωγμῶν, καθ' ἣν οἱ πατέρες ἡμῶν, φοβούμενοι μὴ λησμονηθῆ ἢ νοθευθῆ, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν γράψωσιν.

Ε. Ποῖα τὰ κυριώτερα βιβλία ἐν οἷς ὁ ἐκ παραδόσεως νόμος ἐνεγράφη;

Α. Ἡ οὕτω λεγομένη *Μισρά*, καὶ τὸ *Τα.λ.μουδ* εἴτε *Γκεμαρά*.

ΜΑΘΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

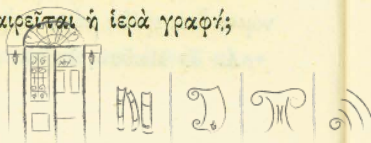
Περὶ τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ε. Πῶς ὀνομάζονται τὰ βιβλία ἅτινα διὰ θείας ἐμπνεύσεως ἐγράφησαν ὑπὸ τῶν προφητῶν;

Α. Τὰ βιβλία ταῦτα ὀνομάζονται *Βίβλος* ἢ Ἀγία Γραφή.

Ε. Εἰς πόσα μέρη διαίρεται ἡ ἱερά γραφή;

Α. Εἰς τρία.

- 1.ον Εἰς Νόμον, *וְתוֹרָה*
- 2.ον Προφίτας, *וְנְבִיאִים*
- 3.ον Ἀγιογράφους, *וְסוּפְרִים*

Ε. Τί περιέχουσι τὰ βιβλία ταῦτα;

Α. 1.ον Τὸ πρῶτον, ὅπερ ὀνομάζεται καὶ Πεντάτευχος, περιέχει τὴν ἱστορίαν τῆς δημιουργίας, τὴν τῶν πατριαρχῶν καὶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Μωϋσέως, καὶ ἀπάσας τὰς ἐντολάς αἵτινες μᾶς ἐπεβλήθησαν παρὰ Θεοῦ διὰ τοῦ μεγάλου ἐκείνου Προφήτου.

2.ον Τὸ δεύτερον ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο; ἐξ ὧν τὸ μὲν ^(*), περιέχει τὴν ἱστορίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μωϋσέως μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ 1. Ναοῦ· τὸ δὲ ^(**) διαφόρους προφητείας, καὶ τὰς προτροπὰς καὶ ὑποσχέσεις ἅς ὁ Θεὸς ἔκαμεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.

3.ον Τὸ δὲ τρίτον περιέχει ἄσματα, πα-

(*) Ἰησοῦς τοῦ Ναοῦ, Κριτὰ καὶ Βασιλεῖς.

(**) Ἠσαΐας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκιὴλ καὶ οἱ δώδεκα μικροὶ

ρακλίσεις, παραγγέλματα ἠθικῆς καὶ σοφίας, καὶ τέλος τοὺς θρήνους περὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ πρώτου Νοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ περὶ τῆς δουλείας τοῦ Ἰσραὴλ.

ΜΑΘΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Περὶ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς ἡμετέρας πίστεως.

Ε. Ποῖαί εἰσιν αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ τῆς ἡμετέρας πίστεως ;

Α. Ἴδου αὐταί.

1.ον Πίστις εἰς τὴν ὑπαρξίν καὶ εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ.

2.ον Πίστις εἰς τὴν θεϊαν ἀποκάλυψιν.

3.ον Πίστις εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

Ε. Τί ἐννοεῖς διὰ θεϊαν ἀποκάλυψιν ;

Α. Μὴ δυνάμενος ὁ ἄνθρωπος, διὰ τῆς μόνης αὐτοῦ διανοίας, νὰ ἀποκτήσῃ ἀπάσας τὰς ἀνγκυλαίας διὰ τὴν εὐημερίαν του γινώσκων ὅτι ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν εἰς τὸν Ἰσραὴλ δι' αἰσεβῶν τινῶν ἀν-

δρῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ συλλογὴν διδασκαλιῶν κατὰ τὰς ὁποίας αὐτὸς ὀφείλει νὰ κανονίζῃ τὴν πίστιν καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ε. Πόσα καὶ ποῖα τὰ ἄρθρα τῆς πίστεως ἄτινα παράγονται ἐκ τῶν ῥηθειςῶν τριῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν ;

Α. Δεκατρία, δηλαδὴ.

1.ον Ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει, ὑπῆρξε καὶ θέλει αἰωνίως ὑπάρξει.

2.ον Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μόνος.

3.ον Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἄυλος.

4.ον Ὅτι ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸ πᾶν.

5.ον Ὅτι εἰς αὐτὸν μόνον ὀφείλομεν νὰ ἀπευθύνωμεν τὰς παρακλήσεις ἡμῶν.

6.ον Ὅτι οἱ ἡμέτεροι προφῆται ὑπὸ Θεοῦ ἐνεπνεύσθησαν.

7.ον Ὅτι ὁ Μωϋσῆς εἶναι μεῖζων ἀπάντων τῶν προφητῶν.

8.ον Ὅτι ὁ τε γραπτὸς καὶ ἐκ παραδόσεως νόμος, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἀπεδέχθημεν, ἐδόθη ἸΑΚΩΒΑΤΕΙΝΟΣ παρὰ Θεοῦ εἰς τὸν Μωϋσέα.

9.ον "Οτι ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὸν ἀλλάξει ποτέ.

10. "Οτι ὁ Θεὸς γινώσκει τὰ τῶν ἀνθρώπων δικνοήματα.

11.ον "Οτι ὁ Θεὸς τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἀνταμείβει, τοὺς δὲ ἀσεβεῖς τιμωρεῖ.

12.ον "Οτι ὁ Θεὸς, κατὰ τὴν παρ' αὐτοῦ προσδιορισθεῖσαν ἐποχὴν, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς μόνος γινώσκει, θέλει πέμψει ἡμῖν τὸν ὑπὸ τῶν προφητῶν ἀγγελθέντα Μεσσίαν, μέσῳ τοῦ ὁποῖου, θεία δὲ συνάρσει, θέλει θριαμβεύσει ἡ πίστις τῆς ἐνότητος τοῦ Θεοῦ, καὶ θέλουσι ἐκλείψει ἐκ τῆς γῆς ὁ πόλεμος, ὁ λιμὸς, ἡ ἀσέλγεια καὶ ἅπασαι αἱ ἄλλα ἀνθρώπινοι πληγαί.

13.ον "Οτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος, καὶ ὅτι ἔσεται ἡμέρα καθ' ἣν οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται ὅπως κριθῶσιν.

Ε. Ποῖον ἔθον δι' ἡμᾶς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεόν;

Α. Γινώσκοντες ὅτι ὁ Θεὸς προσέχει τὴν διαγωγὴν παντὸς ἀνθρώπου, ὀφείλομεν νὰ ἤμεθα ἀγαθοὶ καὶ ἐνάρετοι, ἐν καιρῷ δὲ ἀνάγκης ἀφωσιωμένοι

εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ.

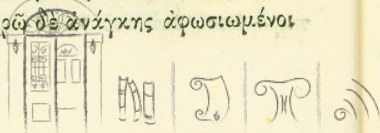
Ε. Ἔχει ὁ ἄνθρωπος τὸ ἐλεύθερον νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν;

Α. Ναί, ἀνευ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πράττειν δὲν ἤθελεν ὑπάρχει οὔτε ἀρετὴ οὔτε κακία· ὦν δὲ ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἄκρον δίκαιος, ἡ ἀρετὴ θέλει λάβει τὴν ἀμοιβὴν τῆς, καὶ ἡ κακία τὴν ἀνάλογον τιμωρίαν, καθόσον ὁ Θεὸς εἶπεν. « Ἰδοὺ δέδωκα « πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν « θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν . . . ἔκλε- « ξαι τὴν ζωὴν. (Λευτ. XXX. 15. 19.)

ΜΛΘΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Περὶ τῶν ἐντολῶν, αἵτινες ἰδιαιτέρως καὶ συ-
γράκις ὑπενθυμῶσιν ὑμῖν τὴν ὑποχρέωσιν
νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὸν θεῖον νόμον.

Ε. Ποῖαι αἱ πράξεις, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων καθημερινῶς ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὸ καθήκον νὰ ἀναγνωρίζωμεν καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, καὶ νὰ ἐκτελῶμεν τὰς ἐντολάς τὰς ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ περιεχομένας;

Α. 1.ον Ἡ προσευχὴ **Ἰβ'βη**, τὴν ὁποίαν καθήκον ἔχομεν νὰ ἀπευθύνωμεν καθημερινῶς εἰς τὸν Κύριον, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἡμεῖς μαρτυροῦμεν αὐτῷ τὴν ὑποταγὴν μας, τὴν ἐμπιστοσύνην μας εἰς τὴν ἀπεριόριστον αὐτοῦ ἐπιείκειαν, καὶ ἀναγνωρίζομεν τὴν παντοδυναμίαν του, τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ἄκραν αὐτοῦ εὐσπλαγγίαν.

2.ον Τὰ φυλακτήρια **Ἰβ'βη**, τὰ ὁποῖα θέτομεν εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου· καὶ ἐν τοῖς ὁποίοις εἰσὶ γεγραμμένα τὰ τέσσαρα κεφάλαια τῆς πεντατεύχου τὰ περιέχοντα τὰς αὐτὰς ἐντολάς.

3. Τὰ κράσπεδα **Ἰβ'βη**, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐνέτειλε ὁ Θεὸς νὰ φορῶμεν ὡς σημεῖον δυνάμενον νὰ ὑπενθυμίζῃ ἡμῖν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θείων ἐντολῶν.

4. Ἡ μετίουτζά **Ἰβ'βη**, τὴν ὁποίαν ἐπίσης καθήκον ἔχομεν νὰ προσκολλῶμεν εἰς τὰς θύρας τῶν οἴκων μας. Αὕτη περιέχει δύο κεφάλαια ἀναφερόμενα εἰς τὰ αὐτὰ καθήκοντα.

Περὶ προσευχῆς.

Ε. Κατὰ ποῖον τρόπον ὀφείλομεν νὰ προετοιμαζώμεθα ἵνα ἀπευθύνωμεν τὰς προσευχὰς ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν;

Α. Ἐγκαταλείποντες πᾶσαν κοσμικὴν ἰδέαν καὶ ὑψόνοντες τὴν ψυχὴν μας πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ καθαριότης τοῦ σώματος εἶναι καὶ αὕτη ἀναγκαία εἰς τὴν προσευχὴν. Διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ πλύνωμεν τὰς χεῖράς μας καὶ τὸ πρόσωπον κάθε πρωΐαν, τὰς δὲ χεῖρας ὁσάκις ἐτοιμαζώμεθα διὰ τὴν προσευχὴν πρὸ τῆς βρώσεως.

Ε. Ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς προσευχῆς;

Α. Διὰ τῆς προσευχῆς δοξάζομεν τὸν Θεόν, ἐπικαλοῦμεν τὴν προστασίαν αὐτοῦ δι' ἡμᾶς καὶ δι' ὅλους ἐν γένει τοὺς ἀνθρώπους, τὸν εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ ὁποῖα μᾶς διανέμει ἀγαθὰ, καὶ τῷ ζητοῦμεν συγγνώμην διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.

Ε. Χρωστοῦμεν νὰ προσευχώμεθα καθ' ἑκάστην;

Α. Καθῆκον ἔχομεν νὰ προσευχώμεθα τοῦλάχιστον τρεῖς τῆς ἡμέρας, δηλαδὴ τὸ πρωὶ, μετὰ μεσημβρίαν, καὶ τὸ ἑσπέρας.

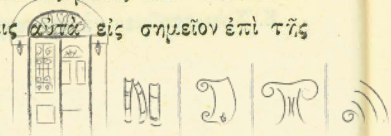
Ε. Ποῖα τὰ κεφάλαια τῆς Πεντατεύχου, ἀτινα ἀπαρτίζουν μέρος τῶν ἡμετέρων προσευχῶν, καὶ τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν τὸ πρωὶ καὶ τὸ ἑσπέρας;

Α. Τρία εἶναι τὰ κεφάλαια ταῦτα, τὸ πρῶτον τῶν ὁποίων ἀρχίζει διὰ τοῦ Ἑβραίου **וְיָיָהוָה** **וְיָיָהוָה**.

Ε. Ἀπάγγελον τὸ πρῶτον τοῦτο κεφάλαιον.

Α. « Ἄκουε, Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστί. »

« Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης « τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, « καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου. Καὶ ἔσται τὰ « ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου. Καὶ « προβιβάσεις αὐτὰ τοὺς υἱούς σου, καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος καὶ διανιστάμενος. Καὶ ἀφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς

« χειρὸς σου, καὶ ἔσται ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν « σου. Καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς φιλιάς τῶν « οἰκιῶν ὑμῶν καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν. »

Ε. Τί ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὸ κεφάλαιον τοῦτο;

Α. Αὐτὸ ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὴν ὑπαρξίν, τὴν αἰωνιότητα καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ Θεοῦ, τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸν ἀγαπῶμεν ὑπὲρ πάντα, θυσιάζοντες διὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ τὰ ἀγαθὰ μας καὶ αὐτὴν τὴν ζῶν ἡμῶν, νὰ διδάσκωμεν εἰς τὰ τέκνα μας τὰς θείας ἐντολάς, καὶ τέλος μᾶς ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον νὰ φορῶμεν τὰ **ἱβ** (φυλακτήρια), καὶ νὰ προσαρτῶμεν τὴν **ἱβ** εἰς τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν μας.

Ε. Ποίαις ἄλλας υποχρεώσεις ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρῶμεν ὡς πρὸς τὰς προσευχάς;

Α. Ὅφειλομεν νὰ λέγωμεν ἐν ταῖς διαφόροις τοῦ ἔτους ἐορταῖς, ἐπιπροσθέτους τινὰς προσευχάς, νὰ ἀπευθύνωμεν εἰς τὸν Θεὸν τὰ εὐχαριστήρια ἡμῶν πρὸ τῆς βρώσεως καὶ μετ' αὐτὴν, τέλος δὲ ἄλλας προσευχάς κατὰ διαφόρους περιστάσεις τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Ε. Ποία ἡ διαγωγή ἡμῶν ἐντὸς τοῦ διὰ τὰς προσευχὰς ἀφιερωμένου Ναοῦ;

Α. Ὁφείλομεν νὰ εἰσερχώμεθα καὶ ἰστάμεθα ἐν αὐτῷ, μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας, καὶ νὰ ἐγγρατεύμεθα πάσης ἀλλοτρίας εἰς τὴν θείαν λατρείαν ὁμιλίας.

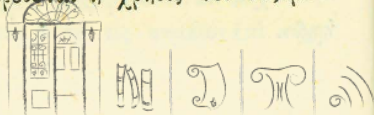
ΜΑΘΗΜΑ ΕΚΤΟΝ

Περὶ ἑορτῶν.

Ε. Ποῖαι ἑορταὶ ὑπεβλήθησαν ἡμῖν παρὰ Θεοῦ;

Α. 1.ον Ἡ ἀγία τοῦ Σαββάτου ἡμέρα, διορθεῖσα πρὸς ὑπενθύμισιν ὅτι δημιουργήσας ὁ Θεὸς τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας, τὴν ἐβδόμην ἀνεπαύθη. Γοιαυτῆ ἡμέρα ὑπενθυμίζει προσέτι εἰς ἡμᾶς τὴν θαυμασίαν λύτρωσιν τῆς Αἰγυπτιακῆς δουλείας.

2.ον Τὸ Πάσχα, ΠΡΩ, διὰ τοῦ ὁποίου ἐορτάζομεν τὴν ἐξοδὸν μας ἐξ Αἰγύπτου. Διαρκούσης τῆς ἑορτῆς ταύτης, ἡ ὁποία ἀρχίζει τὴν 15.ην τοῦ Νισᾶν, ἀπαγορεύεται ἡ χρῆσις τοῦ ἐνζύμου ἄρτου.

3.ον Ἡ Πεντηκοστή, εἴτοι ἡ ἑορτὴ τῶν ἐβδομάδων ΠΝΥΒΞ, οὕτω ὀνομαζομένη διότι συμπίπτει ἐπτά ἐβδομάδας μετὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα, δηλαδὴ τὴν 6. τοῦ μηνὸς Συβᾶν. Ἡ ἑορτὴ δὲ αὕτη εἶναι ἀνάμνησις τοῦ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ δοθέντος θείου Νόμου.

4.ον Ἡ ἑορτὴ τῆς σάλπιγγος, εἴτοι τὸ Νέον ἔτος ΝΥΒΩ ΞΗΓ, ἐπέτειος ἡμέρα τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου. Ἡ ἑορτὴ αὕτη συμπίπτει τὴν 1.ην τοῦ Τιςρη.

5.ον Ἡ ἡμέρα τῆς ἐξιλεώσεως, ΡΥΒΩ ; ἥτις ἐορτάζεται τὴν 10.ην Τιςρη, καὶ ἀφιερῶνται ὅλως διόλου εἰς τὴν μετάνοιαν. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην νηστεύομεν αὐστηρῶς. Ὅπως δὲ ἀπυβῆ τελεσφόρος, ἀνάγκη πᾶσα ἔναι ἡ μετάνοια ἦναι εὐλικρινής. Ὁφείλομεν δὲ πρὸ πάντων νὰ ἰκανοποιήσωμεν ἐκείνους τοὺς ὁποίους προσεβάλομεν, καὶ νὰ συγχωρήσωμεν τοὺς προσβαλόντας ἡμᾶς.

6.ον Ἡ ἑορτὴ τῶν Σκηροπηγιῶν, ΠΥΒΩ, πρὸς ἀνάμνησιν τῶν σκηνῶν, εἰς τὰς ὁποίας οἱ πατέρες ἡμῶν κατῴκουν δαρκούσης τῆς μακρᾶς

περιοδείας των εις τὴν ἔρημον, τὴν ὁποίαν διήρ-
χοντο ἐξεληθόντες τῆς Αἰγύπτου. Ἡ ἑορτὴ αὕτη
συμπίπτει τὴν 15.ην τοῦ εἰρημένου μηνός.

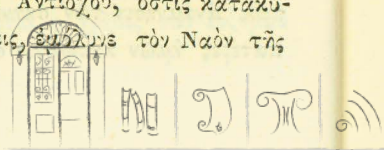
Ε. Ἴνα προσκόντως τελῶμεν τὸ Σάββα-
τον καὶ τὰς ἄλλας ἑορτάς, ἀρκεῖ ἀπλῶς νὰ ἀνα-
πανώμεθα ἀπερχόμενοι τῆς ἐργασίας;

Α. Ὅχι· ὀφείλομεν νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν
ὁποίαν αἱ ἑορταὶ μᾶς παρέχουσιν εὐκαιρίαν, ἵνα
μελετῶμεν τὸν θεῖον νόμον, καὶ νὰ συγχάζωμεν
εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς καὶ εἰς τὰς συνεδριάσεις ἐν-
θα διδάσκεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ε. Ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ θείου νόμου δια-
ταχθεισῶν ἑορτῶν, ὑπάρχουσι ἄλλαι ἑορτάσιμοι
ἡμέραι;

Α. Ναί, τελοῦμεν ἐπίσης·

1.ον Τὰ ἐγκαίνια **וַיִּסַּד**, κατὰ τὴν 2ῶ Κι-
σλεῦ, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐνδόξου νίκης ἣν ἐνίκη-
σαν οἱ Ἰσραηλίται διὰ τῶν Ἀσμοναίων, λεγομέ-
νων Μακκαβαίων, (ἐκ τῆς Ἱερατικῆς οἰκογενείας
τοῦ Ἀαρῶν) κατὰ τοῦ Ἀγτιόχου, ὅστις κατακυ-
ριεύσας τὰς ἀγίας πόλεις, ἐνώλησε τὸν Ναὸν τῆς

Ἱερουσαλήμ. Τότε τὰ ἱερὰ σκευῆ ἐκχθρίσθη-
σαν, ὁ δὲ Ναὸς ἐγκαίνιασθη.

2.ον Τὴν ἑορτὴν τῶν **Κλήρων** **וַיִּרְס**, πρὸς
τελετὴν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Θεὸς, διὰ τῆς Α-
νάσσης Ἐσθῆρ, ἠλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ
τῆς καταδρομῆς τοῦ δολίου Ἀμάν, τὴν ἀπόλειαν
αὐτῶν ὀμόσαντος, καὶ διὰ τῶν κλήρων προσδιο-
ρίσαντος τὴν ἡμέραν, ἣν αὐτὸς προῦμελέτα διὰ
τὴν σφαγὴν. Ἡ ἑορτὴ αὕτη προσδιορίσθη κατὰ
τὴν 15.ην τοῦ μηνός **Ἀδάρ**.

3.ον Τὰς ἐθνικὰς ἑορτάς, δηλαδὴ, τὰς διο-
ρισθείσας πρὸς τελετὴν συμβάντος τινος, ἢ αἰσίου
ἐπετειοῦ ἡμέρας διὰ τὴν πολιτείαν εἰς ἣν ἀνή-
κομεν.

ΜΑΘΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ

Περὶ τῶν νηστευσίμων ἡμερῶν.

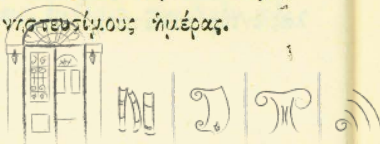
Α. Ἐκτὸς τῆς μεγάλης νηστείας, ἔχομεν ἄλ-
λας ἐντὸς τοῦ ἔτους;

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Α. Οἱ προφῆται ἐπέβαλλον ἡμῖν ἄλλας τέσσαρας νηστείας πρὸς ἀνάμνησιν τῶν δυστυχημάτων ἅτινα οἱ πατέρες ἡμῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὑπέστησαν. Ἡ πρώτη τῶν τεσσάρων τούτων νηστειῶν ἐκτελεῖται τὴν 17.ην Ταμουὺτζ' ἢ δευτέρα, τὴν 9.ην τοῦ Ἀβ, ἐπέτειον ἡμέραν τῆς καταστροφῆς τοῦ τε πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου Ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ· ἢ τρίτη, τὴν 3.ην τοῦ μικρὸς Τισορὶ' ἢ δὲ τετάρτη, τὴν 10.ην τοῦ μικρὸς Τεβέθ. Τέλος ἐκτελοῦμεν καὶ πέμπτην νηστείαν, ἣτις συμπίπτει τὴν 13.ην Ἀδάρ, παραμυνη τῆς ἐορτῆς τῶν κλήρων, Οἴγιδ.

Ε. Ποῖος ὁ ἀληθὴς σκοπὸς τῶν νηστειῶν;

Α. Αἱ νηστεῖαι ἐπεδλήθησαν ἡμῖν ἵνα ἐνθυμώμεθα ὅτι αἱ ἁμαρτίαι τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπρόξηνθησαν αὐτοῖς τὰ δυστυχήματα ἅτινα ὑπέφερον, καὶ ἵνα παρακινήθωμεν νὰ βελτιωσωμεν τὴν διαγωγὴν μας, ἐκπληροῦντες πιστῶς τὰ καθήκοντά μας, εἴτε πρὸς τὸν Θεόν, εἴτε πρὸς τὸν πλησίον. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι τὸ καθήκον ὅπερ ἰδιαίτερώς συστήνεται κατὰ τὰς νηστευσίμους ἡμέρας.

ΜΑΘΗΜΑ ΟΓΔΩΘΗ

Περὶ τιῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

Ε. Ἐπιβάλλει ὁ νόμος ἡμῖν θρησκευτικὰς τινας τελετάς;

Α. Ναί· ἡ κυρία αὐτῶν εἶναι ἡ περιτομὴ בְּיָמֵינוּ ἐν πρώτοις μὲν ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀβραάμ ἀκολούθως δὲ ἐπιβληθεῖσα εἰς ἅπαντας τοὺς ἀπογόνους ἄβρανας, καθὺ σημεῖον τῆς συνθήκης αὐτῶν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἔχομεν δὲ καὶ ἐντολάς τινας, δι' ὧν ἀπαγορεύεται ἡμῖν νὰ τρώγωμεν τὸ αἷμα τῶν ζώων, τὸ κρέας ἐκείνων ἅτινα θεωροῦνται ἀκάθαρτα, ἢ τῶν μὴ σφαζομένων κατὰ τὸν διορισθέντα τρόπον, καὶ τὸ μίγμα τοῦ γάλακτος μετὰ τοῦ κρέατος.

ΜΑΘΗΜΑ ΕΝΝΑΤΟΝ

Περὶ ἁμαρτίας καὶ μετανοίας.

Ε. Εἰς τί δύναται νὰ μᾶς ὀδηγήῃ ἡ ἀγνοία ἢ ἡ

ἀμέλεια τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν ἡμῶν καθιόντων;

Α. Εἰς τὴν ἀμαρτίαν.

Ε. Τί ἐστὶν ἀμαρτία;

Α. Ἀμαρτία εἶναι ἡ ἀπέλεια εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ε. Πῶς ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτάνει;

Α. Ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτάνει κατὰ τοὺς ἐξῆς δύο τρόπους.

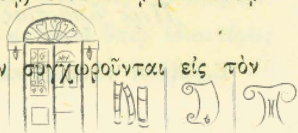
1.ον Διὰ τῆς μὴ ἐκτελέσεως τοῦ ὅ,τι ὁ Θεὸς διέταξεν εἰς ἡμᾶς νὰ πράττωμεν· τοῦτο ὀνομάζεται ἀμάρτημα παραλείψεως.

2.ον Διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὅ,τι ὁ θεὸς νόμος ἀπαγορεύει ἡμῖν· τοῦτο δὲ ὀνομάζεται ἀμάρτημα ἐκτελέσεως.

Ε. Ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτίας;

Α. Διὰ τῆς ἀμαρτίας κατακτινῶμεν ἔνοχοι ἀπένοχοι τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκλύομεν ἐφ' ἡμῶν τὴν τιμωρίαν, εἴτε ἐν τῇ παρούσῃ, εἴτε ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ.

Ε. Κατὰ ποῖον τρόπον συγχωροῦνται εἰς τὸν

ἀμαρτωλῶν αἱ ἀμαρτίαι του, καὶ ἀπολαμβάνει οὗτος τὴν ἄφεσιν παρὰ Θεοῦ;

Α. Διὰ τῆς μετανοίας.

Ε. Τί ἐστὶ μετάνοια;

Α. Αἴσθημα εὐλαβικοῦ μεταμελείας τῶν προχθισίων ἀμαρτιῶν, λύπη τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα διότι προσεβάλλομεν τὸν Θεόν, ἀμαρτήσαντες ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἡ μετάνοια δὲ αὕτη ὀφείλει νὰ συνοδεῖται μετὰ σταθερᾶς ἀποφάσεως νὰ μὴ ἀμαρτήσωμεν πλέον, καὶ μετὰ τῆς ὁμολογήσεως τῆς πλάνης μας ἐνώπιον Θεοῦ.

Ε. Ὅταν πρόκηται περὶ ἀδικίας προχθείσης κατὰ τοῦ πλησίον μας, ἀρκεῖ ἡ μετάνοια ἵνα ἐπιτύχωμεν συγχωρήσεως;

Α. Ὁχι· ὀφείλομεν πρὸ πάντων, νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὸν παρ' ἡμῶν ἀδικηθέντα, θεραπεύοντες τὴν βλάβην τὴν ὁποίαν προξενήσαμεν αὐτῷ, εἴτε εἰς τὸ πρόσωπόν του, εἴτε εἰς τὰ συμφέροντά του, εἴτε εἰς τὴν τιμὴν του.

Ε. Επιτρέπεται τῷ ἀμαρτωλῷ νὰ ἀνακτείλῃ

*Οχι, διότι οὐδέν τι ὄν τόσον ἀβέβαιον ὡς ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς, ὁ ἀμαρτωλὸς δύναται αἰφνῆ-
δίως νὰ ἀποθάνῃ πρὶν ἢ συνδιαλεχθῆ μετὰ τοῦ
Θεοῦ.

Ε. Πῶς ὀφείλομεν νὰ θεωρῶμεν τὸ καθήκον τῆς
μετανοίας.

Α. Ὡς τὸ ἐπισημότερον εὐεργέτημα τοῦ Ἐλεή-
μονος Θεοῦ, ὅστις γινώσκων τὴν ἀδυναμίαν μας,
ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τὸ μέσον νὰ ἀπολαμβά-
νωμεν τὴν συγγνώμην τῶν ἀμαρτιῶν μας, καὶ νὰ
ἀναλαμβάνωμεν τὴν θείαν χάριτα. Εἶπεν ὁ Θεός·
« Οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ὡς τὸ
« ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς πονηραῆς, καὶ
« ζῆν αὐτόν. »

ΜΑΘΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ

Περὶ θρησκευτικῆς ἐνηλικιότητος.

Ε. Κατὰ ποίαν ἡλικίαν εἶναι τις ἐνῆλιξ καθ' ὅσον τὴν ἐξάσκῃσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἀφορᾷ ;

Α. Οἱ νεανίαί εἶναι ἐνῆλικες διὰ τὰ θρησκευ-

τικὰ καθήκοντα, κατὰ τὸ δέκατον τρίτον ἔτος συμπληρωμένον, αἱ νεάνιδες δὲ κατὰ τὸ δωδέ-
κατον.

Ε. Κατὰ ποῖον τρόπον οἱ ἄρρενες ὀφείλουσι νὰ
πανηγυρίζωσι τὴν ἐποχὴν τῆς θρησκευτικῆς ἐνη-
λικιότητός των ;

Α. Διὰ τῆς ἐπισήμου ὁμολογίας τῆς πίστεως
τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς στερεᾶς ἀποφά-
σεως νὰ ἐκτελῶσιν ἀκριβῶς, καὶ μέχρι τέλους
ζωῆς των, τὰ ἐντάλματα τοῦ Θεοῦ.

Ε. Ποία ἡ ὑποχρέωσις τῶν γονέων πρὶν ἢ τὰ
τέχνη αὐτῶν φθάσωσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐνη-
λικιότητα ;

Α. Οἱ γονεῖς ὀφείλουσι νὰ εἰσαγάγωσι βαθμη-
δὸν τὰ τέχνη αὐτῶν εἰς τὴν πράξιν τῶν θρησκευ-
τικῶν καθηκόντων, ὅπως συνειθίζωνται νὰ ζῶσιν
ὡς ἀληθεῖς Ἰσραηλιταί.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ τῶν καθήκοντων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν πλησίον του.

ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Ε. Ποῖα τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν πλησίον του;

Α. Ὅχι μόνον δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι δὲν ἠθέλομεν νὰ κάμνωσιν αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ κάμνωμεν εἰς τοὺς ὁμοίους μας ὅτι ἐπιθυμοῦμεν νὰ κάμνωσιν αὐτοὶ εἰς ἡμᾶς. Ἀπαγορεύεται ὅθεν νὰ ἀπατώμεν τὸν πλησίον μας, νὰ καταχρώμεθα τῆς ἀδυναμίας του ἢ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ, προξέσυντες βλάβην εἰς αὐτόν, ἢ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ εἰς τὴν τιμὴν του. Πρέπει προσέτι νὰ βοηθῶμεν τοὺς ὁμοίους μας ἐν καιρῷ ἀνάγκης, χωρὶς νὰ δελεάζωμεθα παρ' οὐδενὸς συμφέροντος, ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ πρέπει ἐν πάσῃ περιστάσει, νὰ ἐκτελῶμεν ὑπὲρ πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐλεήμονας πράξεις.

— (31) —

Ε. Ποίαις ἐννοεῖς ἐλεήμονας πράξεις;

Α. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ κάμῃ ὑπὲρ τοῦ πλησίον του μὲ ἀσθημα ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφιλοκερδῶς.

Ε. Ἀπαρίθμησον τὰς κυριώτερας ἐλεήμονας πράξεις.

Α. Αἱ κυριώτεραι ἐλεήμονες πράξεις εἰσὶ.

1.ον Ἡ ἐλεημοσύνη.

2.ον Τὸ εἰρηνεῦν τὰς οἰκογενείας.

3.ον Τὸ παρηγορεῖν τοὺς τεθλιμμένους.

4.ον Τὸ ἐπισκέπτεσθαι τοὺς ἀσθενεῖς.

5.ον Τὸ ἐκτελεῖν τοῖς τεθνηκῶσι τὰ παρὰ τῆς θρησκείας ἀπαιτούμενα ἔσχατα καθήκοντα.

6.ον Τὸ λυτρώναι τοὺς δούλους, καὶ

7.ον Ἡ φιλοξενία.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ ΔΕΥΤΕΛΟΝ

Περὶ τοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους ὀφειλομένου σεβασμοῦ, καὶ τῆς περιποίησεως πρὸς τοὺς παρομοίους μας καὶ τοὺς κατωτέρους ἡμῶν.

Ε. Ποῖα τὰ κυριώτερα ἡμῶν καθήκοντα πρὸς τοὺς γονεῖς μας;

Α. Ὅφειλομεν νὰ σεβώμεθα αὐτοὺς, νὰ τοὺς ὑπακούωμεν, νὰ τοὺς υπερασπίζωμεν καὶ νὰ τοὺς βοηθῶμεν καθ' ὅλας τὰς ἀνάγκας αὐτῶν.

Ε. Κατὰ ποῖον τρόπον ὀφείλομεν νὰ φερώμεθα μετὰ τῶν γονεῶν ἡμῶν;

Α. Ὅφειλομεν νὰ δεικνύωμεν πάντοτε ὑποχώρησιν πρὸς αὐτοὺς, νὰ μὴ ἐπασχολῶμεν τὴν θέσιν ὅπου συνήθως αὐτοὶ καθίζουσι, νὰ μὴ διακόπτομεν τὸν ὕπνον των, νὰ μὴ ἀντιτείνωμεν τὴν γνώμην αὐτῶν οὐδὲ μὲ ὀριστικὸν τρόπον νὰ τὴν ἐπιδοκιμάζωμεν. Πρέπει νὰ ὑποκύπτωμεν εἰς τὴν θέλησίν των καὶ ὅταν αὕτη ἤθελε φανῆ ἄδικος ἢ ἐναντία εἰς τὸ συμφέρον ἡμῶν. Ἐν γένει ὀφείλομεν

εἰς αὐτοὺς σεβασμὸν κινούμενον ἐκ τῆς καρδίας καὶ φανερόν, διὰ τε τῶν πράξεων καὶ διὰ τῆς ὁμιλίας ἡμῶν.

Ε. Ποῖαι ποινὰ ἀπαγγέλλονται ὑπὸ τοῦ θείου νόμου εἰς τοὺς ἀχαρίστους καὶ ἀπειθεῖς υἱούς;

Α. Ἄν ἤθελέ ποτε εὐρεθῆ υἱὸς τοσοῦτον διαστραμμένος ὥστε νὰ ἐξυβρίζη, ἢ νὰ κακομεταχειρίζηται ἓνα τῶν γονεῶν αὐτοῦ, ἤθελεν εἰσθαὶ κατηραμένος παρὰ Θεοῦ, καὶ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένας ποινάς.

Ε. Μετὰ τὸν πατέρα μας καὶ τὴν μητέρα μας, ποῖα τὰ ὑποκείμενα εἰς τὰ ἅποια ὀφείλομεν ἰδιαίτερον σέβας;

Α. Οἱ ἀνώτεροι ἡμῶν.

Ε. Ποιοὶ εἰσιν οὗτοι;

Α. Οἱ εὐρισκόμενοι ἐν ἀνωτέρᾳ θέτει ἡμῶν, διὰ τοῦ βαθμοῦ, διὰ τῶν γνώσεων, ἢ διὰ τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Ὅφειλομεν πρὸ πάντων ὑποταγῆν, σέβας καὶ εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς διδασκάλους μας οἵτινες, διὰ τῆς διδασκαλίας, ἀναπτύσσουσι τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ὑπαρξίν. Ὅφειλομεν προσέτι

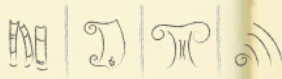
νά τιμῶμεν τοὺς ἡμετέρους ραββίνους, καὶ νά σεβῶμεθα τοὺς γέροντας ἄνευ διακρίσεως βαθμοῦ ἢ καταστάσεως. Οἱ δευτερότοκοι ὀφείλουσι νά περιποιῶνται τοὺς πρωτοτόκους, οἱ υἱοὶ τοῦ πρώτου γάμου τὸν μητριὸν καὶ τὴν μητριάν' ἕκαστος δὲ τῶν συζύγων τοὺς γονεῖς τοῦ ἄλλου.

Ε. Κατὰ ποῖον τρόπον πρέπει νά φερώμεθα μὲ τούτους παρομοίους καὶ μὲ τοὺς κατωτέρους ἡμῶν.

Α. Ὅφείλομεν νά περιποιώμεθα τοὺς ὁμοίους μας καθ'ὄν τρόπον ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν νά φέρωνται αὐτοὶ μεθ' ἡμῶν. Καθῆκον δὲ ἔχομεν νά φερώμεθα μετ' εὐμενείας καὶ ἀγάπης ὡς πρὸς τοὺς καταβιβασθέντας, ἕνεκα δυστυχημάτων, εἰς κατωτέραν θέσιν, καὶ πρὸς τοὺς διατελοῦντας ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν ἡμῶν, ὡς τοὺς μισθωτοὺς μας, τοὺς ὑπηρετάς μας κτλ.

Ε. Ποῖα τὰ ὑποκείμενα, ἅτινα, ἕνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτῶν θέσεως, συσταίνονται ἰδιαιτέρως εἰς τὴν εὐσπλαγγίαν ἡμῶν;

Α. Αἱ χῆραι καὶ τὰ ὄρφανά. Τὰ ὑποκεί-

μενα ταῦτα, ἐγκαταλελημένα ὄντα, ἔχουσι ἀνάγκην ὑπερασπίσεως καὶ περιθάλψεως ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

ΜΑΘΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

*Περὶ τῶν καθήκοντων πρὸς τὴν πατρίδα
καὶ πρὸς τὸν Βασιλέα.*

Ε. Τί ἐννοεῖς διὰ τῆς λέξεως *Πατρίς*;

Α. Ἡ πατρίς ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη, καὶ ἔνθα ζῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων οἵτινες ἀσφαλίζουν εἰς ἅπαντας τοὺς πολίτας τὴν εἰρηνικὴν κατοχὴν τῆς ἰδιοκτησίας των, τὴν ἀπόλαυσιν τῶν δικαιοματίων, τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας καὶ τῆς βιομηχανίας αὐτῶν.

Ε. Ποία ἡ πατρίς σου;

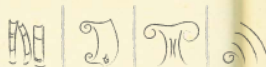
Α. Ἡ Ἑλλάς.

Α. Ποῖα τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα;

Α. Κατὰ κοινωνικὴν τε καὶ θρησκευτικὴν ἐντολήν, ὀφείλομεν πλήρην ὑποταγὴν καὶ ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους τοῦ κράτους, συμμεριζόμενοι τῶν βαρῶν ὡς συμμεριζόμεθα τῶν δικαιωμάτων, νὰ ὑπηρετῶμεν καὶ ἀγαπῶμεν τὴν Ἑλλάδα, νὰ τὴν ὑπερασπίζωμεν, καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν αὐτῆς νὰ θυσιάσωμεν τὰ ἀγαθὰ μας, καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν ἡμῶν.

Ε. Ποῖα τὰ καθήκοντα πρὸς τὸν Βασιλέα;

Α. Ὅφειλομεν αὐτῷ πίστιν, σέβας, ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν· προσέτι δὲ ὀφείλομεν νὰ ἀπευθύνωμεν εἰς τὸν Ὑψίστον τὰς δεήσεις ἡμῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, ὡς καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ Κράτους.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἑαυτόν του.

ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Ε. Τί ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει εἰς τὸν ἑαυτόν του;

Α. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἐπαγρυπνῇ περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ζωῆς, τῆς υγείας καὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ· ὀφείλει δὲ νὰ διδάσκηται εἰς τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἠθικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, νὰ μελετᾷ τὸν θεῖον νόμον καὶ νὰ ἐκλέγῃ ἐπάγγελμα ἢ τέχνην τινα, ἵνα τοιοῦτοτρόπως τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐντίμως ἀσφαλίζῃ.

Ε. Πῶς δυνάμεθα νὰ διατηρῶμεν μίαν καλὴν διαγωγὴν;

Α. Ἀποφεύγοντες τὴν κακίαν, καὶ ἐκτελοῦντες ἀπάσας τὰς ἀρετάς.

Ε. Ποῖος ὁ καλλίτερος ὁδηγὸς πρὸς ἐκτέλε-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

σιν τοῦ καλοῦ καὶ ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ ;

Α. Οὗτος εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἐκείνη φωνή, ἣτις «*συνείδησις*» ὀνομάζεται.

Ε. Ποῖα τὰ ὀλεθριώτερα τῷ ἀνθρώπῳ ἐλαττώματα;

Α. Ἡ ῥυπαρία, ἡ ἀδηφαγία, ἡ ἀκηθία, ἡ ἀπειθεία, τὸ ψεῦδος, ἡ ὑπερηφάνεια, ὁ φθόνος, ὁ θυμὸς, ἡ φυλαργυρία καὶ ἡ ἀσωτεία.

Ε. Ποῖαι αἱ εἰς τὰ ἐλαττώματα ταῦτα ἀντιταττόμεναι ἀρεταί;

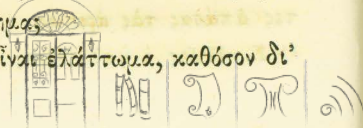
Α. Ἡ καθαριότης, ἡ σωφροσύνη, ἡ ἐνέργεια, ἡ εὐπείθεια, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ σεμνότης, ἡ ἀμιλλα, ἡ πραότης καὶ ἡ οἰκονομία.

ΜΑΘΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ ῥυπαρότητος καὶ καθαριότητος

Ε. Διατί ἡ μὲν ῥυπαρότης εἶναι ἐλάττωμα, ἡ δὲ καθαριότης προτέρημα;

Α. Ἡ ῥυπαρότης εἶναι ἐλάττωμα, καθόσον δι'

αὐτῆς γεννῶνται πολλαὶ ἐνοχλήσεις καὶ ἀσθένειαι, καὶ ἐλκύεται ὁ μολυσμὸς. Τὸν ῥυπαρὸν ἀποστρέφονται πάντες. Ἡ καθαριότης, τὸναντίον, συντελεῖ ἰσχυρῶς εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν διατήρησιν αὐτοῦ· ἀναπληροῦ δὲ τὴν κομψότητα τῶν φορεμάτων. Καὶ τρώντι, ὅλοι δὲν εὐρίσκονται εἰς κατάστασιν γὰ ἐνδύονται κομψῶς, ἀλλ' εἰς ἅπαντας ἐστὶ δυνατόν νὰ διατηρῶσι τὴν προσήκουσαν καθαριότητα. Ἐνῶ δὲ ἡ καθαριότης παρέχει ἡμῖν μεγάλην ἡδονήν, ἡ ῥυπαρότης προξενεῖ οὐκ ὀλίγας ἐνοχλήσεις. Ὅθεν ἡ μὲν ἱερὰ Γραφὴ παραγγέλλει ἡμῖν τὴν καθαριότητα τοῦ τε σώματος καὶ τῆς κατοικίας, οἱ δὲ παλαιοὶ ἡμῶν ἀπέβαλλον ἐκείνους οἵτινες προσεβάλλοντο ἀπὸ τῆς ἀσθενείας ἐκ τῆς ῥυπαρίας προερχομένης.

ΜΑΘΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Περὶ ἀδηφαγίας καὶ σωφροσύνης.

Ε. Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀδηφαγίας καὶ

τῆς σωφροσύνης;

Α. Ἡ ἀδηφαγία εἶναι ἐλάττωμα τὸ ὁποῖον μεγάλως βλάπτει τὴν ὑγίειν. Ὁ ἀδηφάγος τρώγων ὑπὲρ τὸ δέον, ἐκτίθεται εἰς συνεχεῖς δυσπεψίας, διόπερ τὴν μὲν νύκτα, διατρέχει εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν, τὴν δὲ ἡμέραν καταντᾷ ἀνίκανος εἰς οἰανδήποτε ἐργασίαν εἴτε διανοητικὴν εἴτε σωματικὴν, αἱ δὲ ἀσθενεῖαι ταχέως καὶ εὐκόλως τὸν προσβάλλουσιν. Ἡ ἀδηφαγία μᾶς φέρει σχεδὸν πάντοτε καὶ εἰς τὴν οἰνοφλυγίαν. Στερημένοι τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐχάρησεν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὁ οἰνόφλυξ ὁμοιάζει τὸ ζῶον. Αὐτὸς δὲ παραμελεῖ τὰς ὑποθέσεις του, δὲν δύναται νὰ ἐργάζηται ἵνα προμηθεύῃ αὐτῷ καὶ τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτοῦ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ πίπτει εἰς τὸ βάραθρον τῶν κακῶν ἁτινᾶ εἰσὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀσωτίας καὶ τῆς ἀσελγείας. Ὁ δὲ σώφρων, τὸνναντίον, χαίρεται συνήθως καλῆς ὑγείας. Ἄν ποτε ἀσθενήσῃ, τίθεται εἰς δίαιταν, καὶ μὲ ἀπλοῦστατα φάρμακα, καὶ ἄνευ ἀνάγκης τοῦ ἱατροῦ, ἀναλαμβάνει συχνάκις τὴν πρώτην του ὑγίειν. Αἱ δυνάμεις αὐ-

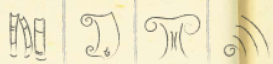
τοῦ διατηροῦνται διὰ πολλὸν χρόνον, τὰ δὲ γηρατεῖά του διατρέχει χωρὶς νὰ ταραχθῇ ὑπὸ ἀσθενειῶν.

ΜΑΘΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Περὶ ἀκηδίας καὶ ἐνεργείας.

Ε. Διατὶ ἡ ἀκηδία εἶναι ἐλάττωμα, ἡ δὲ ἐνεργεία ἀρετὴ;

Α. Ἡ ἀκηδία ἢ ὀκηνηρία εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἡ πηγὴ τῆς κακίας καὶ τῆς δυστυχίας. Ὁ ὀκηνηρὸς δὲν ὠφελεῖται τῶν μαθημάτων τῶν διδασκάλων αὐτοῦ, καὶ μὴ δυνάμενος ἐπομένως νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ἀναγκαίας εἰς τὸν ἀνθρώπον γνώσεις, μένει καταβυθισμένος εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ ἄγνοιαν. Ἡ ἀργία γεννᾷ πάντοτε δεινὰ. Ὁ ὀκηνηρὸς καταρροεῖται ὑπὸ τῶν ἐπιμελεστέρων αὐτοῦ συμμαθητῶν, παραμελεῖται ὑπὸ τῶν διδασκάλων, καὶ ἐγκαταλείπεται ὑπὸ τῶν γονέων αὐτοῦ. Ἐξελθὼν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, εὐρίσκεται ἀνίκανος νὰ ἀνθῆξῃ εἰς τὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Ματαί-

νει, ζῆ δυστυχῆ βίον, καὶ ἐνίοτε πίπτει εἰς τὴν ἀσέλγειαν. Ὁ ὀκνηρὸς, καίτοι ἐν τῷ πλούτῳ γεννημένος, καταντᾷ πάντοτε ἄθλιος, ἐνῷ ὁ ἐνεργὸς καίτοι γεννηθεὶς πτωχὸς, ὑψοῦται εἰς ἔντιμον θέσιν. Παῖς εἰσέτι ὢν, ὁ ἐνεργὸς ἀπολαμβάνει τὴν ἀμοιβὴν ἀπονεμομένην εἰς τὴν ἐργασίαν, ἀποκτᾷ τὴν ὑπόληψιν τῶν συμμαθητῶν του καὶ τὴν εὐμένειαν τῶν διδασκάλων. Τοῦ χρόνου δὲ προχωροῦντος, διαπρέπει διὰ τῆς ἐπιμελείας του, διὰ τῆς προόδου, καὶ διὰ τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ διαγωγῆς. Τέλος ἅμα φθάσῃ εἰς ἀνδρικήν ἡλικίαν, ζῆ ἀνεξάρτητος, τρέφει τὴν οἰκογένειάν του, πολυτάκως δὲ λαμβάνει τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀποδίδῃ εἰς τοὺς γονεῖς του μέρος τῶν εὐεργετημάτων ἅτινα παρ' αὐτῶν ἔλαβε, τιμᾶται ὑπὸ τῶν τέκνων του, ἅτινα εὐημεροῦνται ἀκολουθοῦντες τὸ τοῦ πατρὸς των παράδειγμα.

Περὶ ἀπληθείας καὶ εὐπειθείας.

Ε. Διὰ τί ὁ νόμος ἐπιβάλλει τὴν εὐπειθειαν, καταδικάζει δὲ τὴν ἀπειθειαν;

Α. Οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν καὶ οἱ ἡμέτεροι γονεῖς, μᾶς ἐπιβάλλουσι τὴν εὐπειθειαν, γινώσκοντες περισσότερον ἀπὸ ἡμᾶς, ὅτι αὐτῆς ἡλικίαν ὠφέλιμος εἶναι. Διὰ τῆς πεφωτισμένης αὐτῶν στοργῆς, διὰ τοῦ ἀνωτέρου λογικοῦ των, γινώσκουσι τὰς ἀνάγκας ἡμῶν, προβλέπουσι διὰ τὸ μέλλον μας, καὶ μᾶς περικοσμοῦσι τῶν ἀναγκαιῶν εἰς τὴν εὐημερίαν ἡμῶν προτερημάτων καὶ γνώσεων. Ἐὰν δὲ ἡμεῖς ἐξαπατήσωμεν τὰς προσδοκίας των, ἂν δὲν ἀκροάσθωμεν τὰς συμβουλὰς καὶ τὰ μαθήματα αὐτῶν, δὲν εἶναι μόνον αὐτοὶ οἵτινες ὑποφέρουσι, ἀλλὰ ἡμεῖς, κυρίως, ὑποφέρομεν τὴν ποινὴν. Φθάνοντες εἰς ἀνδρικήν ἡλικίαν, ἀναγνωρίζομεν τότε τὰ λάθη ἡμῶν, πλὴν ὁ χρόνος πρὸς θεραπείαν αὐτῶν, παρῆλθεν ὀριστικῶς. !

Περὶ ψεύδους καὶ εἰλικρινείας.

Ε. Ποία ἡ ποινὴ τοῦ ψεύδους καὶ ποία ἡ ἀμοιβὴ τῆς εἰλικρινείας.

Α. Τὸ ψεῦδος εἶναι πρᾶξις κακοπιστίας, ἥτις σπανίως ἀποκρύπτεται, καὶ πάντοτε φέρει μετ' αὐτῆς τὴν δέουσαν τιμωρίαν. Ἄφ' ὃν χρόνον τὸ ἐλάττωμα τοῦτο κατήντησε συνήθεια, ἡ συννευήσις ἥτις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ συμμαθητῶν διαλύεται. Ὁ διδάσκαλος δυσπιστεῖ εἰς τὸν μαθητὴν, οἱ γονεῖς πρὸς τὸ τέκνον αὐτῶν. Ἄν παρὰ τινος μέμφηται, ὁ ψεύστης, εἰς μάτην ἀποπειρᾶται νὰ δικαιολογηθῇ· αἱ δικαιολογήσεις του δὲν παραδέχονται, καὶ θεωροῦνται ὡς ἄλλα ψεῦδη. Ἡ τιμωρία τοῦ ψεύστου συνίσταται εἰς ὅ,τι δὲν πιστεύεται οὐδὲ ὅταν λέγῃ τὴν ἀλήθειαν. Τούναντιον, ὁ εἰλικρινὴς πιστεύεται ἐν λόγῳ, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐπικαλῆ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ πρὸς μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας τῶν παρ' αὐτοῦ λεγομένων· ὁ λόγος του ἀρκεῖ. Αἱ σχέσεις του μετὰ τῶν παρομοίων αὐτοῦ ἐρσιδόμεναι ἐπὶ τῆς εἰλικρινείας.

καὶ τῆς εὐπιστίας, εἶναι πάντοτε εὐάρεστοι καὶ εὐδοῦνται.

Περὶ ὑπερηφάνειας καὶ σεμνότητος.

Ε. Διατί ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι ἐλάττωμα· ἡ δὲ σεμνότης ἀρετὴ ;

Α. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι ἐλάττωμα εἰς τὸν ἄνθρωπον, κυρίως δὲ εἰς τοὺς παῖδας οἵτινες δὲν δύνανται νὰ διακρίνωνται εἰσέτι δι' ἰκανότητος καὶ δι' ἀξιολόγου τινὸς πράξεως. Καὶ ἐν πράγματι, πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύηται ; Διὰ τὰ πλούτη τῶν γονέων του ; πλὴν τὰ πλούτη εἶναι πρόσκαιρος ὠφέλεια ἥτις, ἂν δυσκόλως ἀποκτᾶται, λίαν εὐκόλως ἀφανίζεται. Διὰ φυσικά τινα προτερήματα ἅτινα ἐν εὐθέτῳ περιστάσει, τῷ προϋξένησαν εὐτελεῆ τινα ἐπιτυχίαν ; ἀλλὰ καὶ τὰ προτερήματα ταῦτα παρίστανται οὐτιδανὰ ἂν ἐμπνέωσι αὐτῷ ὑπερηφάνειαν. Ὁ κενόδοξος παῖς παραμελεῖ τὴν ἐρεσίαν, καταφρονεῖ τὰ μαθήματα τοῦ διδασκάλου, καὶ ἀποστρέφεται ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν. Ὁ

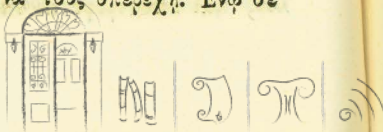
δὲ σεμνός, καίτοι ἐπιτυχῶν, γινώσκει ὅτι πολλῶν ἄλλων γνώσεων στερεῖται, διπλασιάζει τὸν ζῆλόν του, διὰ τῆς ἐπιμέλειας του καὶ διὰ τῆς γλυκύτητός του ἐλκύει τὴν ἀγάπην τῶν πλησιάζόντων αὐτόν, καὶ γινόμενος ἀνὴρ, διατηρεῖ τὰ προτερήματα ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων εἰς τὴν νεότητά του διεκρίθη.

ΜΑΘΗΜΑ ΟΓΔΟΟΝ

Περὶ φθόνου καὶ ἀμιλλῆς.

Ε. Εἰς τί διαφέρει ὁ φθόνος τῆς ἀμιλλῆς;

Α. Ὁ φθόνος εἶναι ἐχθρικὸν αἰσθημα, ὅπερ ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς δυσἀρέσκειαν διὰ τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα ἐπιτυγχάνουσιν οἱ ἄλλοι, καὶ ἐπιθυμίαν νὰ ἐξευτελιζώμεν καὶ μεμφώμεθα τὴν ἰκανότητα αὐτῶν. Ἡ ἀμιλλα δὲ εἶναι γενναῖον αἰσθημα τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν πρόδοον ὀφείλεται. Ὁ παῖς ὅστις διεγείρει τὴν ἀμιλλαν ἐκτιμᾷ τὰ προτερήματα διὰ τῶν ὁποίων οἱ συμμαθηταὶ αὐτοῦ διαπρέπουσι, προσπαθεῖ νὰ μιμῆται αὐτούς, νὰ ὑψοῦται ὡς αὐτοί, καὶ νὰ τοὺς ὑπερέχη. Ἐνῶ δὲ

ὁ φθόνος καταθλίβει αὐτόν ἐκείνον ὅστις ὑπ' αὐτοῦ κυριεύεται, ἡ ἀμιλλα, ἀρχὴ ἐνεργείας οὔσης, ἐμψυχώνει τὸν παῖδα καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ὑποκινεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς μεγάλα κατορθώματα, καὶ τὸν ὑποστηρίζει εἰς τὰς σπουδαίας ἐπιχειρήσεις.

ΜΑΘΗΜΑ ΕΝΝΑΤΟΝ

Περὶ θυμοῦ καὶ πραότητος.

Ε. Ποῖοι οἱ κίνδυνοὶ τοῦ θυμοῦ, καὶ ποῖα τὰ κέρδη τῆς πραότητος;

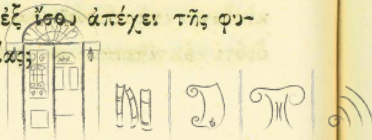
Α. Ὁ παῖς ὅστις εὐκόλως παροργεῖται, καταντᾷ ἐπίφοβος εἰς τοὺς συμμαθητάς του, καὶ θλίβει τοὺς τε διδασκάλους καὶ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Κυριεύμενος ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, δὲν ἀκροᾶται πλέον οὐδεμίαν παραίνεσιν, οὐδεμίαν νουθεσίαν, ἐγκαταλείπεται τυφλῶς εἰς τὰς παραφοράς του, μὲ κίνδυνον νὰ βλάβῃ καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτόν του, διότι ἐκτίθεται νὰ τραυματισθῇ ὀργώμενος κα-

τά τοῦ ἀντικειμένου τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ. Ἀποκτί-
σας δὲ τοιαύτην ὀλεθρίαν ἔξιν, μετὰ δυσκολίας
δύναται, αὐξανόμενος, νὰ μετριασθῇ. Μάλιστα τὸ
ἐλάττωμα τοῦτο ἐπιβλαβέστερον καταντᾷ δι' αὐ-
τὸν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους καθ' ὅσον αἱ δυνάμεις
τοῦ ἀναπτύσσονται. Ὁ ὀξὺθυμος ἐκτίθεται εἰς ἔρι-
δας, εἰς ἐξυβρίσεις, εἰς σωματικὰς βλάβας, καὶ
ἐνίοτε εἰς τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων. Ἡ πράξ-
της, ἀπ' ἐναντίας, ἀξιολάμπητον προτέρημα εἶναι
εἰς τὸν παῖδα, ἀξιέπαινον δὲ εἰς τὸν ἄνδρα ὅταν
ὁμως δὲν νοθεύηται εἰς ἀδυναμίαν. Διὰ δὲ τὴν γυ-
ναῖκα, ἡ πρότης εἶναι οὐσιώδες προτέρημα εἰς
τὸ ὅποιον ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, ὀφείλει νὰ συνε-
θίζηται, προπαρασκευάζουσα τοιοῦτοτρόπως τὴν
εἰρήνην καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς οἰκογενείας αὐτῆς.

ΜΑΘΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ

Περὶ φυλαργυρίας, ἀσωτείας καὶ οἰκονομίας

Ε. Ποία ἡ ἀρετὴ, ἣτις ἐξ ἴσου ἀπέχει τῆς φυ-
λαργυρίας καὶ τῆς ἀσωτείας;

Α. Αὕτη εἶναι ἡ οἰκονομία, ἀρετὴ ἐκ τῶν ἀ-
ναγκαιοτέρων εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου.
Ὁ φιλάργυρος ἄλλην ἡδονὴν δὲν ἔχει εἰμὴ ἐ-
κείνην τοῦ νὰ συναθροίξῃ χρήματα τῶν ὀπίστων οὐ-
δεμίαν χρῆσιν κἀμνει. Στερούμενος πολλάκις καὶ
τῶν ἀναγκαιοτέρων αὐτοῦ πραγμάτων, ἀγνοεῖ τὴν
εὐχαρίστησιν τὴν ὀπίσταν ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται
περιποιούμενος τοὺς ἄλλους καὶ καταντᾷ ἐπιζή-
μιος εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀφαρπάζων πλοῦτη ἄ-
τινα αὐτὸς ἀνωφελῶς ἀποκρύπτει. Ὁ ἄσωτος δὲ
εἶναι καὶ παραφρονέστερος, διότι δὲν λαμβάνει
πρόνοιαν διὰ τὸ μέλλον καὶ οὐδὲ διὰ τὴν ἐπι-
οῦσαν ἐν δὲ μιᾷ στιγμῇ κατασωτεύει ὅ,τι δια-
κατέχει. Ἴνα κορέσῃ ματαίας ἐπιθυμίας κατα-
ξοδεύει τὴν τε κληρονομίαν τῶν πατέρων αὐτοῦ,
καὶ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας του. Συχνάκις βλέ-
πομεν καταναλισκόμενον εἰς μίαν μόνην ἡμέραν τὸ
ἐπίπονον κέρδος μιᾶς ὀλοκλήρου ἐβδομάδος. Τοι-
ουτοτρόπως, κατασωτευομένης τῆς περιουσίας του,
καὶ ἐξαντλημένων τῶν διακοπτικῶν καὶ σω-
ματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ὁ ἄσωτος πίπτει εἰς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

πενίαν και, ἵνα διατηρήσῃ τὴν ἄτμον αὐτοῦ ὑ-
παρξιν, γίνεται ἐπαίτης, και ἀποθνήσκει ἀώρως και
ἀθλίως. Ὁ οἰκονόμος, ἀπ' ἐναντίας, δὲν θυσιάζει
τὸ ἐνεστὸς εἰς τὸ μέλλον, οὐδὲ τὸ μέλλον εἰς τὸ
ἐνεστὸς, χαίρεται τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας του,
τὰ ὅποια ὠφελοῦνται ἢ τε οἰκογένεια και οἱ φίλοι
αὐτοῦ, ἀνοίγει τὸ βαλάντιόν του εἰς τοὺς δυστυ-
χεῖς, προτιμᾷ τὸ ὠφέλιμον τοῦ εὐχρέστου και
μετριόφρων εἰς τὰς φιλοκαλίας του και εἰς τὰς ἡ-
δονάς του, μετριάζει τὰ ἔξοδα εἰς τὰ ἔσοδα,
ὥστε νὰ προφυλάττῃ τι εἰς ἐκτάκτους ἀνάγκας·
τοιουτοτρόπως ἐν περιπτώσει ἀσθενείας, ἢ παύ-
σεως τῆς ἐργασίας, δὲν εὐρίσκεται ἀπροπαρκασκευά-
στος, ἐν δὲ τῇ προβεβηκυῖα ἡλικία, κατέχει πᾶν
ὅ,τι τῷ ἀναγκαιοῖ. Ἡ ζωὴ αὐτοῦ διατρέχει ἡσύ-
χωσ, τὰ δὲ γηρατεῖα εὐτυχῇ και τιμώμενα.

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΩΡΘΩΣΙΣ

- Σελ. 3. 5. 10. ἀντὶ πάντα, ἀνέγ. πάντα
» 7. » 17. » παρῆρησίᾳ ἐνώπιον
» 21. » 1. » εἴτοι » ἦτοι
» 29. » 16. » συνειθίζωνται, ἀνέγ. συν-
ειθίζωσι.
» 32. » 12. » μετὰ τῶν γονέων, ἀνέγ.
πρὸς τοὺς γονεῖς.
» 34. » 12. » μεθ' ἡμῶν, ἀνέγ. πρὸς ἡμᾶς.
» 35. » 1. » ἐγκαταλελημένα, ἀνέγ.
ἐγκαταλελειμμένα.
» 48. » 3. » αὐξάνομενος» αὐξάνων
» — » 12. » νοθεύηται, » ἐκτρέπηται.
» — » 18-19 » φυλαργ. » φιλαργ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΠΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΛ. 52. Φ7. 0015

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΑΛΛΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ.

Η ΕΒΔΟΜΑΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ, νέον ἀναγνωσμα-
τάριον, περιέχον παραγγέλματα, ἀξιώματα καὶ
διηγήματα, τεμάχια φυσικῆς ἱστορίας, ἀναγκαίαις
γνώσεσι, καὶ ἐπιτομὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀπὸ
τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι γεννήσεως τοῦ δια-
δόχου τοῦ Ἑλλ. Θρόνου, ὑπὸ Γ. Ναχαμούλη, Λ. 75

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ἰταλοελληνικοὶ, ὑπὸ » Δρ. 1. 25

— γαλλοελληνικοὶ » » » 1. 25

ὑπὸ τὰ πιεστήρια

Σύνοψις Ἱερᾶς Ἱστορίας.

(Τιμᾶται Λεπ. 70)

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ